

Aan de leden**Datum**

6 november 2024

Ons kenmerk

U202400541

Lbr. 24/044

Telefoon

070-373 8393

Onderwerp

Samenwerkingsafspraken Interbestuurlijk programma VTH-stelsel

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Het [Interbestuurlijk programma Versterking Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving \(IBP VTH\)](#), waarin de VNG is vertegenwoordigd, is op 30 september afgerond. Om de resultaten van het IBP VTH te borgen en het VTH-stelsel te versterken, staat in het Bestuurlijk Omgevingsberaad (BOb) op 18 december een voorstel op de agenda voor vervolg samenwerkingsafspraken. De VNG is gevraagd of wij met deze afspraken kunnen instemmen. In deze ledenbrief informeren wij u over de inhoud van de concept samenwerkingsafspraken en over de wijze waarop u uw inbreng kunt leveren.

Achtergrond

Het VTH-stelsel functioneert onvoldoende; dat was de conclusie van de rapporten van de commissie-Van Aartsen en de Algemene Rekenkamer. Daarom startte in juli 2022 het tweejarige IBP VTH. De VNG heeft deze interbestuurlijke samenwerking bepleit, omdat aanvankelijk een top-downbenadering dreigde. Inmiddels is het urgentiebesef voor een gezonde en veilige leefomgeving voor inwoners en ondernemers toegenomen. Het thema staat volop in de maatschappelijke en politieke belangstelling.

Het IBP VTH gaf uitvoering aan de aanbevelingen van de commissie. De inzet: een sterker VTH-stelsel door interbestuurlijke samenwerking; onder meer gericht op robuustere omgevingsdiensten (zie: [VNG-visie op het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving](#)).

Robuustheidscriteria Omgevingsdiensten

Op [25 mei 2023 bent u via een ledenbrief](#) geïnformeerd over de robuustheidscriteria van de omgevingsdiensten (OD's). Het gaat de komende jaren om implementatie en versterking van de uitvoering. De verschillende samenwerkingspartners hebben daar allemaal een rol in. De complexe

(financiële) situatie waarin gemeenten verkeren, maakt het extra uitdagend. De door de VNG bepleite gezamenlijke aanpak – in plaats van een top-downbenadering – vraagt om commitment en betrokkenheid. Hiervoor zijn [vervolg samenwerkingsafspraken](#), zodat de implementatie van de opbrengsten van het IBP VTH (de ‘producten’) gewaarborgd wordt.

Opgeleverde producten

In het IBP VTH zijn acties ondernomen en producten opgeleverd om de kwaliteit te verbeteren – aan de hand van 6 pijlers:

1. Robuuste omgevingsdiensten en financiering
2. Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging
3. Informatievoorziening VTH
4. Kennisinstructuur
5. Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving
6. Monitoring kwaliteit milieutoezicht

Alle opgeleverde producten zijn door het IBP VTH vastgesteld. Per pijler worden op onze website de belangrijkste producten beschreven en wat die betekenen voor gemeenten. Hier staat een [Q&A over welke producten zijn opgeleverd en waarom](#). De VNG heeft er vertrouwen in dat de producten een goede bijdrage leveren aan de versterking van het VTH-stelsel. De acties omvatten geen (wettelijk) afdwingbare acties. De VNG pleit er bij gemeenten voor de producten te implementeren. We willen gemeenten daarbij ondersteunen.

Samenwerkingsafspraken

Meerdere partijen werken samen aan de implementatie van deze producten. De rijksoverheid stelt de wetten en regels vast. Provincies en gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. Omgevingsdiensten adviseren en voeren uit; met hun specialistische kennis en kunde. Robuuste omgevingsdiensten zijn cruciaal in de versterking van het VTH-stelsel. Net zoals een goede kennisinfrastructuur. De organisaties ministerie van IenW, ministerie van JenV, Unie van Waterschappen, IPO, VNG en Omgevingsdienst NL waren betrokken in het IBP VTH, en slaan de handen ook de komende periode ineen. Om met elkaar te borgen dat de opgeleverde producten worden geïmplementeerd en doorontwikkeld.

De gemeenten zijn mede-eigenaren en opdrachtgevers van de omgevingsdiensten. Een versterking van het VTH-stelsel kan alleen als onze samenwerking wordt voortgezet, versterkt en uitgebouwd. Daarom is er gewerkt aan bijgaande concept samenwerkingsafspraken. Wat de VNG betreft zijn deze afspraken de manier om – gezamenlijk – te werken aan versterking en bieden ze voldoende ruimte om de belangen van gemeenten te dienen.

Wij zetten in op een stelselverantwoordelijke (ministerie van IenW) die versterking van het VTH-stelsel faciliteert en er financieel stevig aan bijdraagt. Daarnaast inventariseren wij wat nodig is bij gemeenten om hun rol optimaal te kunnen pakken voor de verdere versterking van het stelsel – in de aanloop naar het Bestuurlijk overleg van 18 december.

De VNG-commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu (EKEM) heeft op 10 oktober de conceptafspraken besproken. De conclusie daaruit is dat ze kan instemmen met de afspraken. In het vervolgotraject zet de VNG stevig in op aanvullende middelen vanuit het rijk. Onder meer voor betere toegankelijke informatie over VTH. Er zijn dus aanvullende afspraken nodig, wat ook door de

samenwerkende partijen wordt erkend. De finale besluitvorming in de commissie EKEM op 12 december is op basis van de input van de gemeenten.

Uitnodiging online netwerkbijeenkomsten

Wij horen graag uw inzichten over deze samenwerkingsafspraken. Via 2 bestuurlijke digitale bijeenkomsten horen wij graag uw reflectie(s). De eerste is op [13 november van 13.30 tot 15.00 uur](#) en de tweede op [20 november van 11.00 tot 12.30 uur](#). We nodigen u van harte uit aanwezig te zijn.

Als u verhinderd bent op beide dagen, en toch wilt reageren, dan kunt u ook uw feedback per mail aan @vng.nl sturen voor 1 december.

De resultaten van de digitale netwerkbijeenkomsten, en de binnengekomen schriftelijke reacties, worden besproken in de commissie EKEM van 12 december en gedeeld met het bestuur van de VNG. De conclusies worden door de VNG-vertegenwoordiger benut bij de bespreking en vaststelling van de samenwerkingsafspraken in het Bestuurlijk Omgevingsberaad (BOB) van 18 december 2024 met de staatssecretaris van het ministerie van IenW.

Vervolg

Op grond van de samenwerkingsafspraken nemen alle organisaties in het VTH-stelsel hun verantwoordelijkheid. Na vaststelling van de samenwerkingsafspraken, wordt de implementatie van de diverse producten door verschillende organisaties geleid. De VNG maakt zich hard voor een verbindingsteam om de verschillende producten – in samenhang – te implementeren.

Daarnaast heeft de VNG aangeboden de implementatie van 2 producten te trekken; de Kwaliteitscriteria 3.0 en het modelmandaat. De VNG is ook bereid de implementatie van horizontale verantwoording van het opdrachtgeverschap op te pakken. Voor deze werkzaamheden dient de VNG een subsidieverzoek in bij IenW.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Mr. L.K. Geluk
Algemeen directeur